

SM39

Hoe we individueel reageren op existentiële problemen

Ik reageerde op een bericht van een bezorgde burger dat als volgt eindigde:

'We kunnen niet langer meer geloven in de ontkoppeling van economische groei, menselijk welzijn en de toestand van de planeet. We moeten onze samenleving en alles dat er werkelijke toe doet, heroverwegen. We moeten ons economische paradigma veranderen'.

Dit was mijn reactie:

'Vergeef me dat ik even bot ga doen, maar dit weten we allemaal al lán! Al meer dan een halve eeuw schrijven we er boeken over, doen onderzoek en organiseren we er congressen over. Ja, het klopt. We vervuilen het milieu, vernietigen de biodiversiteit en veranderen het klimaat. We moeten onszelf echter een ander soort vragen gaan stellen:

Als we dit allemaal al zo lang weten, waarom doen we er dan niets aan op mondiaal niveau?

De huidige wereldbevolking bestaat uit acht miljard mensen. De komende drie decennia groeien we tot tien miljard, verdeeld over tweehonderd landen. Elk mens wil hetzelfde: rijk, gelukkig, gezond en oud worden. Ik heb er de afgelopen twee jaar onderzoek naar gedaan en er een heel boek over geschreven. Dit is de ultieme oplossing:

- 1. Alle arme mensen moeten arm blijven.*
- 2. Alle rijke mensen moeten hun rijkdom opgeven.*
- 3. Bevolkingsgroei moet bevolkingskrimp worden.*

Wie meldt zich als eerste aan? Jij?'

Ik kreeg daarna van iemand anders de volgende reactie:

'Dat deprimerende bericht is precies waarom niemand zich daarin kan vinden. Je vertelt de armen dat ze arm moeten blijven, je vertelt de rijken dat ze hun rijkdom moeten opgeven en je zegt tegen iedereen dat ze moeten stoppen met het volgen van hun biologische behoeften, het krijgen van baby's. Maar je geeft verder geen enkele motivatie, behalve de vage belofte dat dit de toekomst leefbaarder zal maken. Je zou je marketing eens wat beter in orde moeten brengen, want met dat soort berichten zijn we ten dode opgeschreven'.

Waarop ik antwoordde:

‘Ik begrijp je wat je bedoelt. Zeven jaar geleden schreef ik mijn vijfde hoopvolle boek *Vooruitkijken voor gevorderden* (*) Maar toen was ik nog een onverbeterlijke optimist. Ik noem mezelf nu een ‘confrontealist’. Want alleen als we onszelf confronteren met de existentiële realiteit, kunnen we beginnen met het doorbreken van onze gewoonten als menselijke soort.

Overshoot is overigens niet eens de kernstelling van mijn boek. Ik daag mijn lezers uit om hun eigen conclusies te trekken, door twee tegengestelde persoonlijkheden een rationeel discours te laten voeren: professor Pels en meneer Luis. Professor Pels gelooft nog dat we aan ons noodlot kunnen ontkomen, maar meneer Luis is het daar totaal niet mee eens. Hij voorspelt de ondergang van de menselijke soort al binnen een paar honderd jaar. Wie gaat dit gevecht winnen, denk je?

Mijn nieuwe boek is zeker niet zonder oplossingen. Maar deze keer noem ik ze ‘onze laatste oplossing’. En dat is niet voor niets.

Meer weten?

De mens als grens – Over de onbuigzame barrières van ons bestaan verschijnt op 15 december 2022, maar je kunt nu al de preview inzien:

<https://www.managementboek.nl/boek/9789083207742/de-mens-als-grens-bart-flos>

(*) Het Engels: *Futurology for fanatics* – zie de TEDx-talk op de site van TED:

https://www.ted.com/talks/bart_flos_futurology_for_fanatics

Of rechtstreeks op *YouTube*:

<https://www.youtube.com/watch?v=bpJiUcwXHDQ>

